Шифр: 443

Задача № 3, аркуш № 1

Словник

poki — дитина;
paiheŋa — собака;
vovo — дочка;
koro — батько;
pe'i — риба;
nua — матір;
kurī — кіт;
kape — начальник;
au — я;

ŋaro'a (e) — чути;
kimi...i — шукати;
kai...i — їсти;
take'a (e) — бачити;
haka hopu...i — мити;

tā'aku — свій (мій);
tō'oku — свій (мій) до старших (по званню, віку), пова
tā'ana — свій (його/її);

tō'ono/tō'ona — свій (його/її) до старшого повага ([illegible])

Кожне речення розпочинається з „Ke". Точної участі цієї частки визначити неможливо, але є декілька припущень: 1) речення обов'язково починається з неї, тоді всі дієслова, використані в умові, вже є у формі минулого часу;
2) „Ke" присвоює дієслову минулий час.

Я більш схильна саме до другого припущення, тому в розв'язанні буду використовувати його.

Порядок слів у реченні — присудок, підмет, додаток. У даній мові додаток зазвичай приєднується за допомогою „i" після підмета; ~~або ж в ці~~ є певні винятки, такі як „ŋaro'a" (чути) та „take'a" (бачити); можливо, дієслово „відчувати" також є подібним винятком.

Якщо дію, яку зазначило дієслово, виконує невизначена особа („він", а не „батько", наприклад), тоді місце підмета пусте, всі інші правила зберігаються. ~~Якщо визначено, хто виконує дію.~~

Іменники в рапануйській мові обов'язково мають перед собою певний „артикль". Якщо не зазначається, кому належить предмет, з яким має відношення особа (у сенсі „його дружина", „її друг", „моя дочка", etc.), тоді ставиться te. Якщо належність зазначається, тоді є різниця між тим, яка людина про що каже:

1) якщо людина говорить про предмет або особу, що рівна їй (друг) або нижче за статусом або віком (нащадок, дитина, тварина, etc.), то використовується „артикль" з „-ā'a-" в собі („tā'aku" (свій/мій), „tā'ana" (свій/його/її));
2) якщо в реченні говориться про особу, що вища за статусом, віком, використовується „артикль" з „-ō'o-" в собі („tō'oku" (свій/мій))

(В умові не було використано „артикль" „свій/його" з повагою. За аналогією з „свій/мій" це може бути „tō'ona", однак не можна відкинути варіант, що всі літери „a" замінюються на „o", тому варіант „tō'ono" також є)

Відмінок іменників або залежить від дієслова, частиною якого є певні частки (наприклад „i" може позначати знахідний відмінок (кого? що?))

Раніше зазначалося про винятки ŋaro'a та take'a. Після них для З.В не використовується частка „i". Можливо, це через те, що вони у цій формі, на відміну від інших вжитих в умові дієслів, можуть мати якісну ознаку (гарно чув, погано бачив, добре відчував, краще бачив, etc., однак не погано мив). Ці дієслова прикріплюють до себе не додатки, а підмети, з допомогою частки „e" перед ним (якщо дію виконує „він", то підмета немає, значить, і „e" теж).
Інші особливості цих дієслів, чи ознаки, по яким вони „винятки", з умови вивести неможливо.

9. Батько чув свою дочку.
0. Начальник шукав батька.

11. Ke kai au i te pe'i.
12. Ke take'a e te vovo tō'ona/tō'ono koro.
13. Ke haka hopu i tā'ana poki.
14. Ke take'a e te nua te kuri.
15. Ke ŋaro'a te paiheŋa.